

Script Armando-verhalen Na de Bevrijding

Inhoud:

Dit is deel 2 van een theaterbewerking van het boek 'De straat en het struikgewas' van de Nederland Duitse kunstenaar Armando.

Een jonge kunstenaar en journalist kijkt na bevrijding in 1945 vreemd tegen de wereld aan. Hij moet zijn draai gaan vinden in het naoorlogse Europa, dat fysiek en moreel aan de grond zit.

Men likt zijn wonden, men wil er niet meer over praten.

Armando is één van de eerste kunstenaars, die na 1945 het stilzwijgen over de oorlog doorbreekt.

In de hoofden van de overlevenden gaat de oorlog door en dat duurt langer dan 80 jaar.

Het was in 1945 een donkere toekomst voor de jongeren in Europa.

Het is in 2025 een donkere toekomst voor de jongeren in de oorlogslanden in Arabië en in Oost Europa.

Spelers:

1. Verteller
2. Violist of accordeonist (zigeunermuziek, klezmer)

Duur: 45 minuten

Publiek: jongeren en volwassenen.

Toneelbeeld:

-stapel soldatenlaarzen, helmen, militaire jassen met medailles,

-oude bank,

-en/of expositie van posters van Armando-schilderijen.

Het boek.

Het boek 'De straat en het struikgewas' is voor € 5,04 plus verzendkosten te verkrijgen bij Boeken Balie BV.

Theaterscript:

1.De bevrijding

(Opkomst, de muzikant begint, daarna komt de verteller op)

Bij de bevrijding halen de mensen opgelucht adem.
Ze komen hun huizen en schuilplaatsen uit, ze zijn blij en vrij.
Ze zingen, ze geven elkaar een arm en huppelen door de straat.
Soms blijven ze ineens staan en gaan het volkslied zingen, midden op straat.
Ze hossen, ze joelen en feesten.

Er zijn miljoenen mensen omgekomen, daar denken de overlevenden niet aan: ze halen opgelucht adem, ze hebben het overleefd.

(Loopt rond)

Het is stil en leeg in de bossen bij Kamp Amersfoort
Het stinkt er, de vijand heeft een hoop stank achter gelaten.
De vijand is weg.
Met de noorderzon vertrokken.

De overlevenden hebben heel wat te verhapstukken met elkaar.
Wie was fout? Wie was een verrader? Wie zat in het verzet? Wie is nu de baas?
Zijn vader zegt: De mensen die in de oorlog nooit buiten kwamen, staan nu ineens vooraan op straat en hebben het grootste woord.

De jongen loopt langs het kamp, langs de lagere school, langs het zwembad en langs het huis van de Joodse dames die Sarie Marijs voor hem zongen.
Komen de verloren en dood gewaande schoolmeester, de badmeester en Joodse dames terug of blijven ze weg.
Dan zijn ze dood.

Op een bank voor het huis van de Joodse dames zitten een man en een vrouw en een poes.
Heel romantisch.
Wonen ze er prettig?
Ja ze wonen er prettig. Mooi op het zuiden, de hele dag zon, heerlijk!
Het huis stond na de oorlog leeg, zeggen ze.
Woonde er dan niemand?
Nee, er woonde niemand.

Wat grote indruk op hem maakt, is de stapel soldatenlaarzen en jasjes
De laarzen liggen op een stapel op de hei.
Samen met helmen en geweren.
Er staat een bewaker bij, maar je mag alles gewoon meenemen.
Graag zelfs!

De bewaker zegt: Wat moet er van de jeugd van tegenwoordig terecht komen?! Die heeft alleen maar leren roven en moorden!

(Muziek).

2. De ring

Niemand weet goed raad met de toekomst, ook de jonge man niet.

Hoe moet hij bijvoorbeeld zijn haar dragen?

De scheiding links of rechts? Of helemaal geen scheiding?

Hij wil helemaal geen scheiding, hij wil alles laten groeien en achteroverkammen.

Zijn moeder vindt dat ordinair, hij niet.

Hij wil een riem dragen in plaats van bretels. Als je bretels draagt, zie je eruit als een boer.

Een hoed en een lange jas...hij zal nog duidelijker zijn; die lui van het woonwagenkamp, die zien er goed uit. Dat soort mensen heeft smaak.

Hij kent een zigeuner uit het woonwagenkamp.

De zigeuner heeft een orkest.

Of hij mee wil spelen?

Hij?

Kent hij het zigeunerrepertoire?

Ja, dat kent hij.

‘Jij bent nog jong, jij langs de tafeltjes, geld ophalen, ik denk dat ze jou veel geld geven’!

De zigeuner haalt een ring te voorschijn.

‘Voor jou.

‘Ach niet nodig’.

‘Ja, nodig’.

Mooie, zilveren ring. Verzilverde ring.

Zijn moeder vindt het ordinair, maar de jongens op straat vinden het prachtig.

‘Godkelere, wat een mooie ring, laat es kijken. Was ie duur’?

‘Ik heb hem gekregen’.

‘Moet je eens kijken wat die goser voor een ring heeft’!

Deze jongens begrijpen wat mooi is.

(Muziek)

3 Ze komen terug of ze blijven weg.

Ze komen terug of ze blijven weg.

Als ze wegblijven zijn ze dood.

Als ze terugkomen zijn ze ziek, mager en kaal.

De jongen ziet ze terugkomen: ziek, mager en kaal.

Ze komen uit het dodenrijk.

Hoorden ze nog wel bij de levenden?

Woonden ze hier?

Zijn ze hier gearresteerd?

Zaten ze hier dag en nacht in het donker op zolder?

Ze zoeken, ze lopen met geheimen rond.

's Nachts wordt er aan de deur gebeld. Een jonge man.

'Ze hebben hier, in dit huis, mijn verloofde vermoord!'

'Zo'

'Weet u misschien wie haar verraden kan hebben? Waren het de burens misschien?'

'Ik zou het niet weten!'

De vrouw had zo gauw mogelijk de deur dicht gedaan, want het was nacht.

Ze zoeken, ze lopen met geheimen rond.

'Tijdens de oorlog woonde hier een vrouw die voor de Duitsers werkte'.

Wat de burens niet wisten is dat de vrouw die baan met opzet had gekozen:

Ze had de gegevens aan het verzet doorgegeven.

Het is ontdekt, ze is vermoord.

De één gaat dood, de ander moet nog een poosje verder leven.

'He, jij woont toch hier in deze straat?'

'Ja, hoezo?'

'Woon je hier al lang?'

'Ja, we zijn hier voor de oorlog komen wonen'.

'Nou ik kan me herinneren, voor de oorlog woonden er hier joodse mensen. Zijn die ooit teruggekomen? Weet je dat?'

'Even denken.... Waren dat joden zeg je?'

'Ja'.

'Even denken. O, misschien waren dat die mensen die drie huizen van ons af woonden. Ja wat is daar ook al weer mee gebeurd? Wacht, ik zal het even aan m'n moeder vragen.. Mam!'

'Ja, wat nou weer?'

'Weet je nog van die joden die verderop woonden?'

'Ja, wat is er mee?'

'Hij vraagt wat er van ze geworden is. Zijn die eigenlijk ooit teruggekomen?'

'Welnee.'

'Zijn ze dood?'

'Ja natuurlijk'.

'Je hoort het. Die zijn er niet meer'.

De één gaat dood, de ander moet nog een poosje verder leven.

(Muziek)

(Muziek)

4.Het land van de voormalige vijand

De jonge man wordt journalist, Hij gaat als correspondent van de NRC naar het land van de vijand.

Hij wil weten waar de Duitsers zijn verdwenen.

Hij wil weten hoe de Duitsers er zonder uniform uitzien en of ze nog zo schreeuwen.

Wat denk je?

Ze praten, ze kunnen gewoon praten.

Alleen ze zeggen niet veel de Duitsers.

Ze likken hun wonden, ze betreuren hun doden.
Ze moeten toegeven: ze zijn begonnen.
Maar in zekere zin hebben zelf ook onder de oorlog geleden.
In zekere zin.
Ze hadden allemaal doden in de familie.
En waarom dan nog die bombardementen? Ze waren toch al verslagen?
Het leek wel of de hele wereld zich tegen Duitsland keert.
Dat is ook zo.

Ja, zeggen ze, dat moet erg geweest zijn de concentratiekampen.
Dat nemen ze ons erg kwalijk, dat moet heel erg geweest zijn.
Ja, zegt de journalist, dat schijnt heel erg geweest te zijn, de concentratiekampen.

Hij spreekt een SS-er, hij maakt een interview met een SS-er .
Ik zeg niet dat de joden dood gemaakt moeten worden, zegt de SS-er. Helemaal niet!
Maar als je hoort van die bombardementen op de Duitse steden, die meedogenloze manier van oorlogsvoeren, dan zeg ik: **waar praten jullie eigenlijk over.**

(Muziek)

5 Berlijn

De journalist reist door Duitsland, hij gaat naar Berlijn.
De ramen van de trein zijn dicht geplakt. Niemand kan naar buiten kijken. Niemand mag zien hoe het land erbij ligt.
Alles is plat gegooid, alles ligt in puin.
Ze schamen zich de Duitsers, ze schamen zich kapot.

In Berlijn staat nog maar weinig meer overeind.
Ook de kerken en de synagogen, de synagogen ook.
Die synagogen waren toch al vernield?
Hoezo?
Voor de oorlog met de Kristallnacht.
Ja, dat is waar ook, de synagogen waren al vernield...Maar nu nog erger.

Drie duizend dieren van de dierentuin Het Zoo in Berlijn vonden de dood.
De leeuwen en de giraffen liepen vrij door de stad, de apen zaten overal in de bomen.
Een struisvogel had het overleefd.
Een oppasser was gesteld op het dier en nam de struisvogel mee naar huis.
Zeg, ik heb iemand bij me, ik heb iemand meegenomen als je het goed vindt!
Ik weet niet of hij aan tafel mee at, maar hij heeft het gered.

‘Weet u wie er wel uit de oorlog teruggekomen zijn?’ vraagt een vrouw in een café. ‘De zuiplappen en de ruziezoekers! Die zijn terug gekomen!’
Hun vrouwen zeggen nu: was de mijne maar gesneuveld. Maar nee, die zijn terug gekomen!

Een kind zegt: ‘De meeste kinderen uit mijn klas hebben hun vader verloren.
En mijn vader is terug gekomen! Nou dat heb ik geweten.
Als je vader gesneuveld is, wordt je voor vol aan gezien. Wanneer ie gewoon terug gekomen

is, zeggen ze: dan zal je vader niet echt gevochten hebben!’
Dat geloof je toch niet!

De NRC-journalist zit in een café met Duitsers te praten.

‘O, bent u Hollander. Weet u dat er in Holland heel wat nazi’s zitten? Ik heb ze ontmoet hoor! Ik begrijp dat ook wel. Lang niet alles was slecht bij de nazi’s. Wij arbeiders bijvoorbeeld hadden het goed.

O, heeft u dat meer gehoord?’

Een Duitser zegt: ‘Ik was in Rusland aan het front, 40 graden koud. De jongeren zeggen dat ik verzet had moeten plegen. Echt waar, dat zeggen ze. Dan moet ik heel hard lachen! Als frontsoldaat verzet plegen, zeg toch niet zoiets doms!’

Dat is alles.

De Duitsers praten niet graag over de oorlog.

(Muziek)

6. Het zijn mensen

De NRC-journalist spreekt jonge Berlijners op een internationale meeting.

De jonge Berlijners vragen zich af of ze in Nederland nog steeds een hekel aan de Duitsers hebben.

Ze denken zelf van wel.

‘Nou daar hebben de Nederlanders groot gelijk in’, zeggen de jonge Berlijners. ‘Het deugt niet in Duitsland. Het deugt niet en dat is de schuld van de ouders of van de staat, dat is nagenoeg hetzelfde’.

De jonge Berlijners hadden het zelf niet zover laten komen, zeggen ze.

De tijd zal het leren.

De tijd kan een wolf in een lam veranderen. En een lam in een wolf.

De Duitsers zijn geen onmens of beestmens, het zijn mensen! Juist omdat het mensen zijn, zijn ze goed in moorden, vernietigen, oorlog voeren en anderen naar hun pijpen laten dansen.

Zo jong als hij is, dat heeft hij al wel gezien.

(Muziek en einde)

